

Abdijkerk
Willem III straat 40 2552 BS Den Haag - Loosduinen

Orgelzomer 2025

Aanvang 15.30 uur
Toegang gratis met collecte

06 • 07

Gijsbert Kok

13 • 07

Andries Bogerd

20 • 07

Wim Voogd

27 • 07

Albèrt Driessen

03 • 08

Aarnoud de Groen

10 • 08

Geurt van Lagen

17 • 08

Wibren Jonkers

24 • 08

David Strijbis

31 • 08

Jeroen de Haan

13 • 09

Gijsbert Kok

(Monumentendag)

Dispositie Reichner-Bätz-Steendam orgel

Hoofdwerk (C-f''')

Bourdon	16 vt **
Prestant	8 vt *
Holpijp	8 vt *
Octaaf	4 vt *
Fluit	4 vt **
Quint	3 vt *
Octaaf	2 vt *
Mixtuur	II-III **/*****
Cornet	V **
Trompet	8 vt b/d **

Rugwerk (C-f''')

Prestant	8 vt *
Bourdon	8 vt *
Viola di Gamba	8 vt **
Octaaf	4 vt *
Fluit	4 vt **
Roerquint	3 vt *
Gemshoorn	2 vt *
Dulciaan	8 vt b/d **
Tremulant	
Afsluiter	

Pedaal (C-d')

Subbas	16 vt ****
Gedekt	8 vt ***
Basson	16 vt ****

HW-RW/Ped-HW, Calcant

*	<i>Reichner</i>
**	<i>Bätz & Co 1856</i>
***	<i>Bätz & Co 1864</i>
****	<i>Steendam 2006</i>

1780

Joachim Reichner (Hoofdwerk)

1791

Joachim Reichner (Rugwerk)

1856

Bätz & Co (C.G.F. Witte) (renovatie)

1908

J. de Koff (n.a.v. kerkrestauratie)

1975

Flentrop (n.a.v. kerkrestauratie)

2006

Orgelmakerij Steendam
(restauratie en uitbreiding)

Zomer 2025

Wij heten u ook deze zomer weer van harte welkom in onze sfeervolle Abdijkerk om te luisteren naar ons prachtige orgel, bespeeld door een negental zeer talentvolle organisten.

Zij brengen een breed en gevarieerd pallet aan orgelwerken ten gehore, passend bij de mogelijkheden en klankkleuren van het orgel. Want op ons orgel is veel muziek uit veel stijlperioden uitstekend te vertolken.

Alle organisten hebben hun eigen programmakeuze kort toegelicht, zodat u de werken enigszins kunt plaatsen.

Mocht u een keer niet naar de kerk kunnen komen, dan bent u welkom op ons TV-kanaal om het concert live thuis te volgen. Maar de echte luisterervaring heeft u uiteraard alleen in de kerk zelf, met na afloop een gratis kopje koffie of thee. U kunt dan kennismaken met de organist en uw ervaring met hem delen.

In de kloostergang kunt u deze zomer de originele panelen bekijken van onze 17^e-eeuwse preekstoel (zie pagina 25).

Wij wensen u veel luister- en kijkplezier.

- De concerten worden gestreamd, zodat u ze – mocht u niet aanwezig kunnen zijn - thuis (achteraf) kunt terugkijken en -luisteren. Ga daarvoor naar onze website www.abdijkerk.info.
- Tijdens de concerten is er een collecte; u kunt desgewenst ook via een QR-code uw bijdrage digitaal overmaken. Wij danken u bij voorbaat voor uw gulle gift.
- Na afloop van de concerten is er gelegenheid even na te praten onder het genot van een drankje.
- Wij attenderen u graag op onze boekentafel achter in de kerk. De opbrengst komt ten goede aan onze Stichting.
- Het maken van geluids- en/of beeldopnames of streams zonder expliciete toestemming van de organisatoren en uitvoerenden is verboden.
- Bent u nog geen abonnee op onze nieuwsbrief? Stuur dan een mail naar ams@abdijkerk.nl o.v.v. 'nieuwsbrief'. Wij houden u dan op de hoogte van al onze activiteiten.

Gijsbert Kok

Johann Ludwig Krebs (1713-1780)

Was Gott tut, das ist wohlgetan

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Triosonate IV in e-moll BWV 528

Adagio-Allegro – Andante – Un poco allegro

Eugène Gigout (1844-1925)

- Menuetto
- Scherzo
- Toccata

(uit: *Dix pièces*)

* *Collecte* *

Franz Liszt (1811-1886)

Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen (1863)

Gijsbert Kok studeerde orgel, kerkmuziek, improvisatie en muziektheorie aan de conservatoria van Den Haag, Tilburg en Rotterdam en beiaard aan de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Hij is organist van de Abdijkerk, beiaardier van Den Haag, Scheveningen en Voorschoten en docent muziektheoretische vakken aan het Rotterdams Conservatorium (Codarts). Hij heeft een concertpraktijk als organist, beiaardier en begeleider. Hij schreef diverse koraalbewerkingen en beiaardarrangementen.

Toelichting

De sleutelfiguren van dit programma zijn Eugène Gigout en Johann Sebastian Bach.

Het is dit jaar 100 jaar geleden dat Gigout overleed en met name zijn *Scherzo* en *Toccata* behoren tot het standaard-repertoire voor orgel.

Van Bach klinkt een triosonate, concertante muziek voor twee klavieren en pedaal, oorspronkelijk geschreven als studiemateriaal voor zijn oudste zoon Wilhelm Friedemann.

Liszt schreef een reeks variaties over het basthema uit het openingskoor van Bach's cantate *Weinen, Klagen...*, BWV 12.

Aanleiding was waarschijnlijk de dood van zijn oudste dochter Blandine in 1862. Het werk sluit verrassend af met een troostend koraal: *Was Gott tut, das ist wohlgetan*. Johann Ludwig Krebs, een leerling van Bach, schreef van ditzelfde koraal een bewerking waarbij de melodie in het pedaal ligt.

13 juli 2025, 15.30 uur

Andries Bogerd

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

- Toccata und Fuge in d-moll BWV 565
- Wenn wir in höchsten Nöten sein BWV 688

Max Reger (1873-1916)

- Präludium d-moll, op. 65/7
- Melodia, op. 59/11

* *Collecte* *

Kenneth Leighton (1929-1988)

Scherzo, op. 41/2

Alexandre Guilmant (1837-1911)

Final

(uit : Sonata I)

Andries Bogerd (2003) werd voorbereid op zijn conservatoriumstudie door Yde Raap. In september 2020 startte hij zijn studie bij Theo Jellema aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen. Sinds 2021 studeert hij hoofdvak orgel bij Jos van der Kooy aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Daarnaast kreeg hij bijvak piano van Wim Voogd. Ook studeert hij kerkmuziek aan Codarts Hogeschool voor de kunsten Rotterdam. Masterclasses en lessen volgde hij bij Michel Bouvard, Hayo Boerema, Leo van Doeselaar, Anton Pauw en Daan Manneke. In 2023 won hij het Duyschot Orgelconcours Amsterdam. Als kerkmusicus/organist is hij verbonden aan de Maranathakerk te Den Haag. Hier is hij de vaste bespeler van het Mense Ruiter orgel.

Toelichting

De Toccata van Bach zal velen van u bekend in de oren klinken. De iconische opening is veel gebruikt in horrorfilms zoals *The Phantom of the Opera*. De daaropvolgende fuga is zeer origineel en inventief.

De koraalbewerking over het lied *Wenn wir in höchsten Nöten sein* is ingetogen van karakter. Volgens de overlevering zou het stuk door Bach gedictreed zijn op zijn sterfbed. De melodie van het koraal kennen we als de melodie van psalm 140.

Max Reger was een Duitse componist, pianist en organist. Hij schreef in zijn korte leven veel muziek voor o.a. piano, viool, orgel en orkest. Het *Präludium* is eigenlijk het orgelrepertoire van Reger in een notendop. Alles wat hij in zijn grotere orgelwerken doet is in dit präludium in het klein te vinden. Het daaropvolgende werk van Reger is ingetogen en melodisch zoals de titel al doet vermoeden.

Kenneth Leighton was een Engelse componist in de tweede helft van de twintigste eeuw. Dit scherzo komt uit een groot driedelig werk voor orgel. Het is speels en dansant van karakter. Met de *Final* van de Franse componist en organist Alexandre Guilmant sluiten we dit concert feestelijk af.

Kenneth Leighton

20 juli 2025, 15.30 uur

Wim Voogd

Valentin Dretzel (1578-1658)

Introïtus

Johann Gottfried Walther (1684-1748)

Concerto del Signor Vivaldi:

Allegro – Adagio – Allegro

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Sonata 1, op. 65

Allegro moderato e serio – *Adagio – Andante, recitativo –*

Allegro assai vivace

* *Collecte* *

Max Reger (1873-1916)

Pastorale

(uit: 12 *Orgelstücke* op. 65)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Dorische Toccata BWV 538

Wim Voogd studeerde orgel, piano en kerkmuziek aan de conservatoria van Den Haag en Rotterdam. Hij werkt als docent piano aan het Koninklijk Conservatorium en als kerkmusicus aan de Driekoningengemeenschap en H. Antonius Abt kerk in Den Haag. Als pianist speelt hij veel kamermuziek. Met fluitiste Froukje Wiebenga vormt hij een vast duo en met haar en altviolist Frank Goossens vormt hij het Koetshuistrio. Ook met trompettist Arthur Kerklaan en harpiste Carla Bos verzorgt hij concerten. Tevens begeleidt hij kamerkoren en is hij regelmatig te horen als organist, pianist en continuo-speler in het oratoriumrepertoire. Sinds november 2024 is hij pianist/repetitor bij Toonkunstkoor Utrecht.

Toelichting

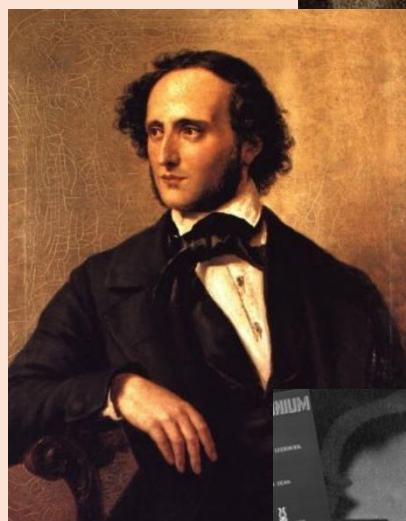
Valentin Dretzel, organist van de St. Sebald te Nürnberg, schreef een feestelijk orgelstuk dat diende om kerkdienst te beginnen. Dit werk en werken van andere Zuid-Duitse componisten zijn teruggevonden in Turijnse tabulaturen, waaruit blijkt dat zij daar heel geliefd waren.

Dat geldt ook andersom voor het werk van Johann Gottfried Walther, waarin hij de populaire Italiaanse concerto stijl toepast op het orgel.

De orgelsonates van Felix Mendelssohn Bartholdy behoeven geen nadere introductie. In de eerste sonate maakt hij gebruik van het kerklied *Was mein Gott will gescheh' allzeit*, als een soort reddingsboei in een turbulent eerste deel.

Max Reger schreef vele orgelwerken, vandaag hoort u een fraai deeltje uit de wat minder bekende verzameling korte orgelstukken opus 65.

Tenslotte de grootste componist voor het orgel: Johann Sebastian Bach. Van hem de sprankelende *Dorische Toccata*, waarin te horen is dat ook hij zich de Italiaanse stijl heeft eigen gemaakt.

27 juli 2025, 15.30 uur

Albèrt Driessen

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Fantasie in f-moll KV 608

Camille Saint-Saëns (1835-1921)

Prélude in B-majeur, op. 99/1

Paul Hindemith (1895-1963)

Sonate 2 für Orgel

Lebhaft - Ruhig bewegt - Fuge: Mässig bewegt, heiter

* *Collecte* *

Louis Vierne (1870-1937)

- Prélude

- Cortège

(uit : *24 pièces en style libre* op. 31/1)

Maurice Duruflé (1902-1986)

Prélude et Fugue sur le nom d'Alain, op. 7

Albèrt Driessen (2002) studeert aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag bij Jos van der Kooy. Hij ontving bijvak-pianolessen van Wim Voogd. Tevens volgt hij een studie Rechtsgeleerdheid aan de Leidse universiteit en de minor Kerkmuziek aan het Rotterdamse conservatorium Codarts. In 2021 won hij de eerste prijs op het Quintus concours. In de conservatoriumcategorie van het Duyschotconcours won hij in de eerste drie edities (2022, 2023 en 2024) prijzen en dit jaar zelfs de eerste prijs. In 2020 werd hij toegelaten tot het Young-Talent programma van het Internationaal Orgelfestival Haarlem, waar hij masterclasses bij gerenommeerde organisten volgde.

Toelichting

We trappen af met Mozarts *Fantasie* in f. Mozart componeerde dit werk in 1791, wat tevens zijn sterfjaar is. Oorspronkelijk is het werk niet voor orgel geschreven, maar voor een zogenaamd *Flötenuhr*, een soort mechanische klok waar orgelpijpjes middels een constructie aangeblazen werden. Echter is het werk zo groots van opzet, dat het als orgelwerk grandioos functioneert.

Het werk is vrij helder van opzet: het begint met majestueuze akkoorden en wordt gevolgd door een fuga. In het midden volgt een lyrisch *Andante*. Daarna komt de opening weer tevoorschijn, gevolgd door nog een aantal fuga's. Het werk wordt besloten met een meeslepend Coda.

Na dit overdonderende openingswerk vervolgen we het programma met zoete lyriek van Camille Saint-Saëns, in de vorm van diens *Prélude* in B-Major. Dit warme en sierlijke stuk verveelt nooit, en is tevens een middel om even tot rust te komen.

Daarna duiken we middels Hindemiths 2e orgelsonate in een heel ander idioom. Het werk bestaat uit drie delen: een levendig eerste deel, gevolgd door een meditatief tweede deel. Het werk besluit met een opgewekte fuga. Hoewel dit idioom wellicht niet heel alledaags in de oren klinkt, is het toch aardig om u over te geven aan de speelsheid en ironie die in dit werk centraal staat.

Na deze sonate reizen we af naar Parijs voor de laatste stukken van dit concert. Allereerst hoort u twee werken van Louis Vierne, die van 1900 tot zijn dood in 1937 organist was van de Notre-Dame. Net als Bach in zijn *Wohltemperiertes Clavier*, besloot Vierne voor elk van de in totaal 24 majeur- en mineur toonsoorten een kort stuk te schrijven. Bovenstaande werken komen ook uit deze verzameling. Hoewel Vierne met name bekend staat om zijn zes grote orgelsymfonieën, zijn deze kortere werken harmonisch heel fraai. Het *Prélude* is ingetogen en lyrisch, terwijl het *Cortège* een statige processiemars laat horen.

De laatste componist die de revue passeert, is Maurice Duruflé. Hoewel hij slechts enkele orgelwerken naliet, zijn ze allen monumentaal van aard. Zo ook zijn *Prélude et Fugue sur le nom d'Alain*. Met dit werk eert Duruflé de in de oorlog overleden Jehan Alain, die ondanks zijn jonge leeftijd een groot componist was. In het openingsdeel hoort u snelle noten waar een melodie doorheen verschijnt. Deze melodie is gebaseerd op Alains bekendste orgelwerk *Litanies*. In de fuga verwerkt Duruflé het muzikale motief A-L-A-I-N (omgezet naar noten) door het hele werk. Het werk wordt besloten met een groots Coda.

Paul Hindemith

3 augustus 2025, 15.30 uur

Aarnoud de Groen

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)

Fantasia und Fuge in c-moll Wq 119/7

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Praeludium in G-Dur BWV 568

Denis Bédard (1950)

Quatre Psaumes : 124 – 91 – 100 – 86

Gordon Balch Nevin (1892-1943)

Toccata

* *Collecte* *

Zino Fransescatti (1902-1991)

Aria *A ma mère* op. 14 (arr. Aarnoud de Groen)

Dick Koomans (*1957)

Variaties over *Welk een vriend is onze Jezus*

- Praeludium
- Tranquillo
- Allegro
- Allegro ma non troppo
- Allegro
- Maestoso

Aarnoud de Groen (1971) studeerde aan het Haags Conservatorium bij Rienk Jiskoot en daarna bij Ben van Oosten. In 1990 werd hij benoemd als organist van de Haagse Julianakerk en na de sluiting van die kerk is hij met zijn orgel meeverhuisd naar de Bethlehemkerk. Aarnoud treedt regelmatig solistisch op en hij is de vaste begeleider van zowel het Christelijk Residentie Mannenkoor als de Westlandse Koorvereniging Musica.

Toelichting

Het *Praeludium* in G van C. Ph. E. Bach is gecomponeerd tussen 1703 en 1707. Het werk vertoont duidelijk de kenmerken van een jonge virtuoos die z'n wilde haren nog niet kwijt was geraakt, want het stuk is duidelijk minder contrapuntisch van aard dan zijn latere werken. Desalniettemin is het een feestelijk stuk.

In 2008 schreef de Canadees Denis Bédard vier bewerkingen van Psalmen. Hij gebruikte allerlei stijlen, die uiteenlopen van een renaissancestisch straatfereel met een fluitist en een trommelaar tot aan Frans-impressionistische sferen.

De Amerikaan Gordon Balch Nevin was organist van diverse kerken en vanaf 1918 van de First Presbyterian Church in Greensburg (PA). Hij heeft ons voornamelijk orgelwerken nagelaten, waarvan de vanmiddag gespeelde Toccata één van de bekendste is.

De Franse violist René-Charles "Zino" Francescatti was befaamd vanwege zijn lyrische manier van musiceren. Iets van die lyriek horen we terug in zijn *Aria* voor viool en piano, waarvan de concertgever een bewerking voor orgel solo van heeft gemaakt.

In de christelijke kerken in Japan wordt het lied *Welk een vriend is onze Jezus* veelvuldig gezongen. Dick Koomans schreef in opdracht van een Japanse collega zes fraaie variaties over deze melodie.

Dick Koomans

10 augustus 2025, 15.30 uur

Geurt van Lagen

David German (*1954)

Festive Trumpet Tune

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)

Fantasie und Fuge in c-moll WQ 119/7

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

- Wenn wir in höchsten Nöten sein BWV 641
- Vor deinen Thron tret' ich hiermit BWV 668

Camille Saint-Saëns (1835-1921)

Fantaisie, op. 157 Nr. 3

* *Collecte* *

Johannes Brahms (1833-1897)

O Gott, du frommer Gott, op. 122/7

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

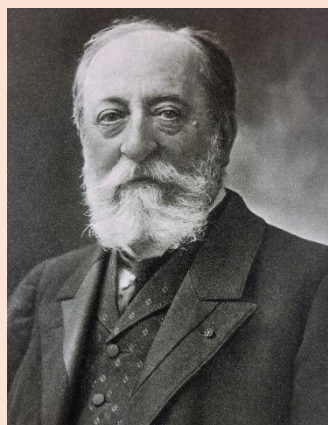
Praeludium und Fuge in d-moll, op. 37/7

Geurt van Lagen (2001) studeert hoofdvak Orgel aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Jos van der Kooy. Daarnaast studeerde hij Kerkmuziek aan het Codarts conservatorium in Rotterdam. Verdere lessen en masterclasses volgde hij bij onder anderen Hayo Boerema, Pieter Dirksen, Olivier Latry en Daan Manneke. In 2024 won hij de tweede prijs op het Duyschot Orgelconcours in de Westerkerk in Amsterdam. Sinds februari 2024 is hij cantor-organist van de Oude Kerk in Zoetermeer, waar hij onder meer vaste bespeler is van het Lohmanorgel uit 1838.

Toelichting

Op het programma staan drie grotere vrije orgelwerken, afgewisseld met wat kleinere koraalvoorspelen. Het eerste stuk van C.P.E. Bach is vanwege de dramatiek en grote contrasten een goed voorbeeld van *Sturm und Drang* in de muziek.

Vervolgens twee koralen van zijn vader J.S. Bach, die dit jaar 275 jaar geleden overleed. Over het koraal *Vor deinen Thron tret' ich hiermit* gaat een verhaal dat Bach deze op zijn sterfbed gedicteerd zou hebben. Het goed mogelijk dat hij op dat moment nog wat wijzigingen heeft laten aanbrengen. *Wenn wir in höchsten Nöten sein* is een korte bewerking over dezelfde melodie.

Camille Saint-Saëns

Na vader en zoon Bach klinkt er muziek van de Franse componist Saint-Saëns.

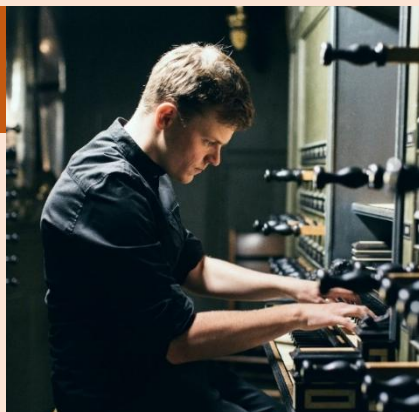
De *Troisième Fantaisie* uit 1919 is qua stijl een beetje lastig te plaatsen. Er zijn elementen die doen denken aan muziek van Ravel, terwijl de muziek op andere plekken voor die tijd ouderwets is.

Hierna volgt er een koraalbewerking van Brahms. Aan het eind van zijn leven componeerde hij elf bewerkingen van Lutherse kerkliederen, waarvan dit er een is.

Mendelssohn grijpt in zijn drie preludes en fuga's op. 37 terug op muziek uit de barok, met name van J.S. Bach. Hierdoor ontstaat er een boeiende combinatie van barokke vormen en de vroeg-romantische muzikale taal van Mendelssohn. De derde prelude is zeer virtuoos en doet daarmee een beetje denken aan de *Sturm und Drang* van C.P.E. Bach. Na deze indrukwekkende prelude volgt een statige fuga.

17 augustus 2025, 15.30 uur

Wibren Jonkers

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Concerto in d-moll, op. 7/4

- Adagio
- Allegro ma non troppo
- Organo ad libitum
- Allegro

Astor Piazzolla (1921-1992)

Adiós Nonino (*arr. Gertine Hoefnagel*)

* *Collecte* *

Anoniem/Wibren Jonkers (1999)

Basse Dance, Tourdion & Branle Gay (uit : *Danceries* – Livre II, 1547)
afgewisseld met improvisaties

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Sonate 5 in D-dur, op. 65/5

Andante - Andante con moto - Allegro maestoso

Wibren Jonkers (1999) studeert hoofdvak orgel aan het Conservatorium van Amsterdam bij Pieter van Dijk en Matthias Havinga en bijvak basso continuo bij Miklós Spányi, klavecimbel en klavichord bij Menno van Delft en piano bij Jaap Kooi. Aan het Rotterdams Conservatorium (Codarts) studeerde hij kerkmuziek en kreeg hij improvisatielessen van Hayo Boerema. Daarnaast studeert hij theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn. Als kerkmusicus is Wibren verbonden aan de Fonteinkerk te Amersfoort, als cantor aan de Protestantse Gemeente Zeewolde en als vesperorganist aan de Oude Kerk in Amsterdam. Zijn spel werd bekroond met o.a. eerste prijzen op het Duyschot Orgelconcours Amsterdam (2022) en de International Martini Organ Competition Groningen (2024).

Toelichting

Een programma als een dans door de tijd – van barokke grandeur tot Argentijnse weemoed. Händel opent met een van zijn orgelconcerten, oorspronkelijk bedoeld als intermezzi tijdens uitvoeringen van zijn oratoria. De vierdelige opbouw, met een vrij in te vullen derde deel, laat ruimte voor zowel lyriek als virtuositeit, en illustreert Händels meesterschap in het combineren van Italiaanse flair met Engelse waardigheid.

Adiós Nonino van Astor Piazzolla vormt een scherp contrast: een elegie vol weemoed, geschreven na het overlijden van Piazzolla's vader. Het orgel klinkt op momenten als een echo van de *bandoneon*, het typische instrument van de tango. Dit werk kreeg voor velen een grote symbolische lading sinds het huwelijk van koning Willem-Alexander en koningin Máxima – inmiddels mag 'dé traan' welhaast tot ons cultureel erfgoed gerekend worden...

Uit een Franse verzameling zestiende-eeuwse dansen hoort u drie delen, gecomponeerd door veelschrijver Anoniem. Deze dansen worden afgewisseld met improvisaties, die het oude dansmateriaal nieuw leven inblazen. Zo ontstaat een levendige dialoog tussen het muzikale idioom van de Renaissance en eigentijdse verbeelding.

Mendelssohn besluit het programma met zijn vijfde orgelsonate. Een devote koraalzetting vormt de opening, gevolgd door een schitterend *Lied ohne Worte* als lyrisch middendeel. Het slot bruist van energie, waarin klassiek contra-punt en romantische sensatie elkaar vinden in een meeslepende finale.

24 augustus 2025, 15.30 uur

David Strijbis

Alexandre Guilmant (1837-1911)

Sonate III in c-moll, op. 56

- Preludio
- Adagio molto
- Fuga

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)

Thema con Variazioni in d-moll Wq. 69

* *Collecte* *

Edward Elgar (1857-1934) Arr. Herbert Brewer

Chanson de Matin, op. 15/2

Hayo Boerema (1972)

Trois esquisses

- Changements répétés
- Litanie
- Agitato

David Strijbis (2001) volgde de vooropleiding aan het Utrechts Conservatorium bij Reitze Smits. Sinds 2022 studeert hij hoofdvak orgel bij Jos van der Kooy aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Pianolessen ontvangt hij aldaar van Wim Voogd. Aan Codarts Rotterdam volgt hij de minor Kerkmuziek bij Arie Hoek, Hanna Rijken en Hayo Boerema. Op concoursen ontving hij meerdere prijzen waaronder de eerste prijs op het Duyschot-orgelconcours te Amsterdam (2024). Als assistent-organist is hij sinds 2024 verbonden aan de Westerkerk te Amsterdam, waar hij vaste begeleider is van de cantorij.

Toelichting

Alexandre Guilmant is een van de belangrijkste figuren in de Parijse orgelwereld aan het einde van de negentiende eeuw. Zijn compositorische aandeel is vooral gericht op zijn eigen instrument: het orgel. Zo schreef hij onder andere acht sonates die zeer invloedrijk zijn gebleken. Van deze acht orgelsonates hoort u vanmiddag de derde, een van de kortere.

Carl Philipp Emanuel is toch wel de bekendste zoon van Johann Sebastian Bach. Kenmerkend voor de tijd waarin hij zich als musicus ontwikkelde is dat muzikale vormen kleiner en korter worden. Een voorbode van het Classicisme. U hoort het Thema in d met 9 variaties.

Edward Elgar staat bekend om bijvoorbeeld zijn marsen en zijn celloconcert. Zijn *Chanson de matin* (Ochtendliedje) is oorspronkelijk geschreven voor viool en piano. Herbert Brewer, een goede vriend van Elgar, bewerkte dit charmante werkje voor orgel.

Over het werk van Hayo Boerema schreef de componist zelf:

'Hedendaagse muziek uitvoeren op de historische Hollandse orgels is vaak een uitdaging. Door gebrek aan toetsen, registers, setzers, registranten en lichte tracturen is het veelal onbegonnen werk. Er is derhalve behoefte aan hedendaagse muziek die zich wél laat uitvoeren op deze instrumenten.

Vanuit die achtergrond zijn de *Trois Esquisses* ontstaan (drie schetsen, maar in het Frans klinkt dat toch beter...) om uitgevoerd te worden op het beroemde orgel van de Oude Kerk in Amsterdam. Het eerste deel ontleent zijn titel (*Changements répétés*) aan repeterende akkoordreeksen die door kleine verschuivingen veranderen. In het tweede deel horen we een doorgaande melodie die opgebouwd is uit telkens herhaalde motieven met een wat klagend karakter, voorzien van een zachte begeleiding in *voix céleste*-klank. De intensiteit neemt naar verloop van tijd toe; na een climax keert het beginidee weer terug waarna het werk in rust en stilte eindigt. Het derde is de tegenpool van het voorgaande deel en heet dan ook *Agitato*. Het is een werk voor het volle werk van het orgel en kent geen enkel rustmoment: diverse beknopte motieven buitelen in rap tempo over elkaar heen, telkens een beetje gevarieerd. Pas na een reeks denderende akkoorden en een dalende sliert komt het werk tot stilstand.'

Hayo Boerema

31 augustus 2025, 15.30 uur

Jeroen de Haan

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Preludium & Fuga in h-moll BWV 544

Bert Matter (*1937)

Variaties op de melodie *Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ*

Improvisatie

* *Collecte* *

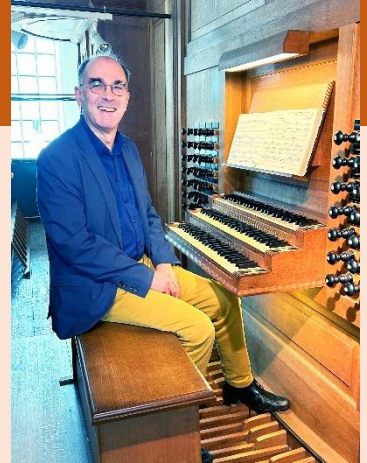
Jan Zwart (1877-1937)

Bede *O Heer die daer des Hemels tente spreyt*

Piet Post (1919-1979)

Zes Valerius-liederen:

1. Merck toch hoe sterck
2. Wilt heden nu treden
3. Gelukkig is het land
4. Laet sangh en spel, tamboer en fluyt
5. Stort traenen uyt, weent luyde, schreyt en treurt
6. Com nu met sang

Jeroen de Haan (*1968) studeerde Orgel en Kerkmuziek aan de hogeschool Codarts. Hij vierde onlangs zijn 25-jarig jubileum als cantor-organist van de Evangelisch-Lutherse kerk in Woerden. Vanuit die functie schrijft hij motetten en liedzettingen voor de Lutherse cantorij, waarvan een aantal in druk verscheen. In 2023 presenteerde hij zijn Bach-Cd opgenomen op 'zijn' Bätz-orgel. Hij is een warm pleitbezorger van de orgelmuziek van Jaap Dragt (1930-2003) en verzorgt met Boeijenga Music (her)uitgaven van deze werken. Voor het blad Muziek & Liturgie is hij één van de redacteurs en verzorgt daarin de rubriek waar kerkliederen onder de aandacht worden gebracht.

Toelichting

Oorlog en vrede

Dit jaar is het 80 jaar geleden dat Nederland bevrijd werd. Het is ook het jaar dat Adrianus Valerius een beetje in de schijnwerpers staat: hij werd 450 jaar geleden geboren en overleed 50 jaar later. Deze gedachten vormen de achtergrond bij het programma van vanmiddag.

Liederen waren vroeger nog veel belangrijker dan nu. Je hoefde niet te kunnen lezen om ze mee te zingen, ze werden gemakkelijk onthouden en verspreid. Ze konden stemming en sfeer overdragen, verhalen vertellen, nieuws brengen en propaganda maken. De 76 liederen in de *Nederlandsche Gedenck-clanck* -1626- ('Klanken ter herinnering aan belangrijke Nederlandse gebeurtenissen'), welke bundel werd samengesteld door Adriaen Valerius, een notaris uit het Zeeuwse Veere, deden dat allemaal. Ze waren geschreven op bekende melodieën en vertelden over de wisselende omstandigheden van woede, wanhoop en overwinningsroes in de vrijheidsoorlog die sinds 1568 tegen Spanje gevoerd werd. Ze maakten propaganda voor de Nederlandse, vooral de calvinistische, zaak. Een aantal van die melodieën klinken vanmiddag in bewerkingen van Nederlandse componisten.

De keuze om dit concert te openen met het grootse werk van Bach heeft met dood, overlijden en hoop te maken. De kans is groot dat Bach dit werk voor het eerst speelde in Leipzig, bij een herdenkings-

dienst een overleden keurvorstin. De wanhoop is bijna voelbaar in het preludium. De fuga is subtieler, hoopvoller en op het einde daarvan wanneer het pedaal na lange periode van zwijgen terugkeert, voegt hij een tweede thema toe waarin de ritmiek vreugdevol is. Wanhoop en hoop in één werk.

Van Bert Matter klinkt een werk waarin de bede *Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ* muzikaal verklankt wordt. Met minimale middelen, vandaar dat op deze muziek de term *minimal music* van toepassing is, componeerde Matter deze variatiereeks die hij besluit met een geniale canon.

Een vertrouwde sound, in protestants Nederland, is die van Jan Zwart. Op sfeervolle wijze componeerde hij de koraalbewerking over dit Valeriuslied. Organist en componist Piet Post stelde een bundeltje samen waarin een aantal korte bewerkingen maakte op de Valeriusstukken. Omdat hij componerende zo dicht bij de tekst bleef, zal een aantal bewerkingen op menig gezicht een glimlach doen verschijnen...

Bert Matter

Vincent Hildebrandt

Tijdens deze bespelingen kunt vrij rondlopen in de kerk.

John Stanley (1712-1786)

Drie Voluntaries

Samuel Wesley (1766-1837)

Air and Gavotte

César Franck (1822-1890)

Sortie

Alexandre Pierre-François Boëly (1785-1858)

Verset en fa mineur

Jan Nieland (1903-1963)

Toccata

Met een boekje aan Engelse, Franse en Nederlandse orgelwerken kunt u een fraaie indruk krijgen van alle klankkleuren die ons orgel te bieden heeft. De naam *Voluntary* werd vaak gebruikt door Engelse componisten uit de Barok voor een orgelwerk in een vrije stijl, meestal beginnend met een kort langzaam deel, gevolgd door één of meer snellere delen.

Samuel Wesley schreef reeds op 6-jarige leeftijd een oratorium en ontwikkelde zich tot een van de beste organisten en improvisatoren van zijn tijd. Van hem hoort u twee prachtige, zeer originele muzikale miniatures, die niet verrassend tot zijn bekendste werken behoren.

Een hele andere muzikale wereld vertegenwoordigt de Franse organist en componist César Franck. Zijn *Sortie* is een werk oorspronkelijk bedoeld voor het harmonium, maar op een pijporgel klinkt het nog imposanter.

Een tijd- en plaatsgenoot van hem was Boëly, van wie het *verset* één van zijn ruim 300 composities is, geschreven in een voor hem zeer karakteristiek idioom.

Als 'uitsmijter' klinkt de *Toccata* van Jan Nieland. Hij was in de jaren dertig van de 20ste eeuw de meest bekende organist/pianist van Nederland en o.m. de vaste organist van het Concertgebouw te Amsterdam. Deze *Toccata* is veruit zijn bekendste werk.

Vincent Hildebrandt (*1954) behaalde in 1980 het Diploma Kerkmuziek als leerling van Adriaan Engels, Barend Schuurman en Arie Eikelboom en kreeg orgelles van Ben Fey, Jacques van Oortmerssen en Geert Bierling. Hij was van 1969 tot 2020 hoofdorganist van de Abdijkerk (nu tweede organist). Hij werd koninklijk onderscheiden voor zijn activiteiten om de Abdijkerk op de (kerk)muzikale kaart te zetten en kreeg daarvoor tevens de *Haagse Stadspenning* en het *Draaginsigne in Goud met Briljant*. Daarnaast kreeg hij de *Médaille d'Argent* van de Franse *Société Académique d'Education et d'Encouragement 'Arts-Sciences-Lettres'* voor zijn verdiensten voor de Franse orgelcultuur.

Gijsbert Kok

Dietrich Buxtehude (1637-1707)

Preludium en fuga in D-dur BuxWV 139

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Twee transcripties:

Sinfonia Ich steh' mit einem Fuss im Grabe BWV 156

Schmücke dich, o liebe Seele BWV 180

Jehan Alain (1911-1940)

Deux danses à Agni Yavishta

Léon Boëllmann (1862-1897)

Suite Gothique, op. 25

- Introduction-Choral
- Menuet gothique
- Prière à Notre- Dame
- Toccata

Het *Preludium* in D van Buxtehude is een meerdelig werk waarin een fuga wordt voorafgegaan door een korte inleiding en gevolgd door vrije passages met een zeer afwisselend karakter.

Vele delen uit de cantates van Bach lenen zich voor bewerking voor orgel. Van de bekende *Sinfonia* uit BWV 156 bestaan ook arrangementen voor tal van andere instrumenten. De *Aria* uit BWV 180 is oorspronkelijk voor sopraan, violoncello piccolo en basso continuo.

Agni is in het hindoeïsme de god van het vuur. Jehan Alain was zeer geïnteresseerd in niet- westerse muziek, wat leidde tot kleurrijke en vernieuwende orgelcomposities. Na zijn vroege dood heeft zijn zuster, de organist Marie-Claire Alain, zich ingezet voor de verbreiding van zijn muziek.

Ook Léon Boëllmann is jong overleden, waarschijnlijk aan tuberculose. Zijn *Suite Gothique* uit 1895 is zijn bekendste werk; vooral de toccata is populair geworden.

Abdijkerk - najaar 2025

Orgelconcerten bij kaarslicht

Aanvang 15.30 uur.

Toegang €10; passe-partout drie concerten €20.

08 november 2025 Hayo Boerema (Rotterdam)

15 november 2025 Jan Hage (Utrecht)

22 november 2025 Laurens de Man (Utrecht)

www.abdijkerk.info

Expositie borden preekstoel

Begin 1976 kwam de restauratie gereed van de preekstoel welke afkomstig was uit de voormalige Ned. Hervormde Kerk van Wijdenes (NH).

Dit sober ogende kerkmeubel bleek na onttakeling een rijk geornamenteerde preekstoel te zijn uit het begin van de zeventiende eeuw. De stoel was aan de buitenkant voorzien van borden waarop de tekst van de Tien Geboden geschilderd was en bleek een uniek stuk kerkinterieur te zijn. Er zijn veel kerken met wandborden met daarop de Tien Geboden maar zelden of nooit vind je deze op een preekstoel.

Pas recent is gebleken dat er een reden moet zijn geweest om de borden tijdens de restauratie opnieuw te schilderen. De originele zeventiende-eeuwse borden waren achtergebleven en werden later op een kunstveiling aangekocht door een particulier, de heer Nico Soek van Arum Uitvaartzorg uit Leiderdorp. Hij was zo vriendelijk ons de borden uit te lenen zodat ze geëxposeerd kunnen worden. Ze hangen in de kloostergang.

Helpt u mee?

Onze achttiende-eeuwse orgelgalerij fungeert sinds enkele jaren ook als regiecentrum van alle beeld- en geluidstechniek. Dat leverde steeds meer een chaotische aanblik op van allerlei apparatuur en kabels waardoor ons inziens de klassieke uitstraling van de prachtige orgelkas en klavieren geen recht werd gedaan. Voor al deze techniek is nu een stijlvol meubel ontworpen waardoor alle elektronische hectiek aan het oog onttrokken blijft. Ook het overig meubilair op het orgel is in stijl gebracht met het historisch interieur. Met de helft van de collecte-opbrengsten hopen we in een deel van de gemaakte kosten te kunnen voorzien. Mede om die reden bevelen wij u de collectes van harte aan.

Voor....

Na...

Bent u al Vriend van onze Stichting?

Deze concerten kunnen mede plaatsvinden dankzij de financiële steun van de Arie Molenkamp Stichting.

U kunt onze stichting steunen als Vriend door jaarlijks minimaal €15 over te maken op NL87RABO0119625776 t.n.v. Arie Molenkamp Stichting te Den Haag o.v.v. (nieuwe) Vriend en uw mailadres.

Onze stichting is door de belastingdienst als culturele ANBI instelling erkend waardoor uw gift voor 125% aftrekbaar is voor de inkomstenbelasting.

Uw steun wordt bijzonder gewaardeerd!

Arie Molenkamp
Stichting

